

CONDIȚII DE DETENȚIE

**DEPARTAMENTUL
PENTRU EXECUTAREA
HOTĂRÂRILOR CURȚII
EUROPENE A
DREPTURILOR
OMULUI**

DG1

**FIȘĂ
TEMATICĂ**

Ultima actualizare:
iulie 2021

CONDIȚII DE DETENȚIE

FIȘĂ TEMATICĂ

DEPARTAMENTUL PENTRU EXECUTAREA
HOTĂRĂRILOR CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI
iulie 2021

Original title:

Thematic factsheet on Conditions of detention

These summaries are made under the sole responsibility of the Department for the Execution of Judgments of the European Court and in no way bind the Committee of Ministers.

Fișă tematică - Condiții de detenție

Opiniile exprimate în această lucrare sunt responsabilitatea autorului(ilor) și nu reflectă în mod necesar politica oficială a Consiliului Europei. This unofficial translation into Romanian was made by the Government Agent's office of the Republic of Moldova on the basis of the original text in English. This translation is published under agreement with the Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights (DEJ).

The reproduction of extracts (up to 500 words) is authorised, except for commercial purposes as long as the integrity of the text is preserved, the excerpt is not used out of context, does not provide incomplete information or does not otherwise mislead the reader as to the nature, scope or content of the text. The source text must always be acknowledged as follows "© Council of Europe, year of the publication". All other requests concerning the reproduction/translation of all or part of the document, should be addressed to the Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex or dgi-execution@coe.int).

Cover design and layout:
Department for the Execution of Judgments of the
European Court of Human Rights, Council of Europe

Photos: ©Shutterstock

© Council of Europe, June 2021

Cuprins

1. CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE	3
1.1. Cazarea deținuților – eliminarea supraaglomerării	3
1.2. Alte condiții materiale de bază, inclusiv igiena	5
1.3. Măsuri speciale de înaltă securitate, siguranță, și disciplină	6
2. ÎNGRIJIREA SĂNĂTĂȚII FIZICE ȘI MINTALE A DEȚINUȚILOR, SPRIJINUL PSIHOSOCIAL ȘI PREGĂTIREA PENTRU REINTEGRAREA SOCIALĂ	8
2.1 Sănătatea fizică și mintală a deținuților	8
2.2 Suport psihosocial și pregătire pentru reintegrarea socială	11
3. DETENȚIA PREVENTIVĂ ÎN PENITENCIAR ȘI ÎN CENTRELE DE DETENȚIE ALE POLIȚIEI	11
4. DETENȚIA PREVENTIVĂ ÎN PENITENCIAR ȘI ÎN CENTRELE DE DETENȚIE ALE POLIȚIEI	12
5. SISTEME NAȚIONALE DE INSPECȚIE, MONITORIZARE, ȘI PETIȚIONARE – REMEDII EFICIENTE	13
5.1 Sisteme naționale de inspecție, monitorizare, și petiționare	13
5.2 Remedii eficiente (preventive și compensatorii)	14

Articolul 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului impune statelor obligația de a asigura ca persoanele private de libertate să fie deținute în condiții compatibile cu respectarea demnității lor umane, că modul și metoda de executare a unei pedepse privative de libertate sau a altei măsuri nu supun persoana în cauză la suferințe sau greutăți de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, date fiind cerințele practice ale detenției, sănătatea și bunăstarea sunt asigurate în mod corespunzător.

De asemenea, conform principiilor de bază ale Regulilor penitenciare europene, persoanele private de libertate își păstrează toate drepturile care nu le sunt retase în mod legal prin hotărârea de condamnare sau de plasare în arest preventiv. Mai mult, condițiile de detenție care încalcă drepturile omului ale deținuților nu pot fi justificate prin lipsa de resurse, iar orice detenție trebuie gestionată astfel încât să faciliteze reintegrarea în societatea liberă a persoanelor private de libertate.¹

Prezenta fișă tematică conține exemple de măsuri adoptate și raportate de statele membre în contextul executării hotărârilor Curții Europene, în vederea prevenirii și eradicării torturii și a altor forme de rele tratamente aplicate deținuților, în conformitate cu articolul 3 din Convenția europeană. Fișa se axează pe următoarele aspecte: condițiile materiale de detenție; îngrijirea sănătății fizice și mintale a deținuților, sprijinul psihosocial și pregătirea pentru reintegrarea socială; detenția preventivă și localurile de detenție ale poliției; protecția și prevenirea relelor tratamente asupra deținuților de către personalul penitenciar sau alți deținuți; sistemele naționale de inspecție, monitorizare și petiționare – remedii eficiente.

¹ A se vedea Recomandarea Rec(2006)2-rev a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind Regulile penitenciare europene, revizuită și modificată la data de 1 iulie 2020.

1. CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE

1.1. Cazarea deținuților – eliminarea supraaglomerării

Începând cu reforma legislativă din ianuarie 2017, legislația națională prevede un spațiu minim de 4 m² pentru fiecare deținut. De asemenea, legea prevede utilizarea la scară mai largă a centrelor de detenție de tip deschis pentru a combate supraaglomerarea din centrele de detenție cu regim închis.

BGR / Kehayov (41035/98)
Hotărâre definitivă la 18/04/2005

Plan de acțiuni

**Statutul executării:
în curs**

O serie de unități din închisori, inclusiv sistemele de încălzire, accesul la lumină naturală și instalațiile sanitare au fost renovate.

CRO / Cenbauer (73786/01)
Hotărâre definitivă la 13/09/2006

De asemenea, Legea cu privire la probațiune din 2009 a instituit un sistem de probațiune și de măsuri alternative, precum munca în folosul comunității. Mai mult, în contextul proiectului Uniunii Europene "Sprijin pentru sistemul penitenciar din Republica Croația" a fost inițiată organizarea de activități utile, precum și de activități sportive pentru deținuți.

**Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)225**

În 2013, Regulamentul Ministrului Justiției privind Regulile interne ale penitenciarelor a fost modificat, acordând o suprafață minimă de 3 m² (în loc de 2,5 m² anterior) per deținut. În penitenciarele nou construite, precum penitenciarul Tartu și penitenciarul Viru, este garantată o suprafață minimă de 4 m² per deținut.

EST / Tunis (429/12)
Hotărâre definitivă la 13/03/2014

**Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)22**

O modificare adusă Legii privind detenția, în 2015, prevede că numărul de deținuți nu poate depăși numărul maxim stabilit de ministrul Justiției pentru fiecare penitenciar. Exemple din jurisprudența națională confirmă faptul că instanțele naționale acordă efectiv despăgubiri pentru condițiile precare de detenție din penitenciare și centrele de arest preventiv.

În 2015, au fost adoptate două legi pentru punerea în aplicare a măsurilor de decongestionare a centrelor de detenție. Drept urmare, s-a pus capăt detenției persoanelor condamnate penal în secțiile de poliție pentru o perioadă mai mare de o lună. Detenția persoanelor aflate în arest preventiv sau în detenție în așteptarea procesului sau a expulzării nu poate depăși patru zile.

GRC / Siasios și alții
(30303/07)
Hotărâre definitivă la 04/09/2009

**Rezoluție finală
CM/ResDH(2018)224**

În 2019, Codul penal și Codul de procedură penală au fost modificate pentru a include: abolirea infracțiunilor minore, suspendarea executării pedepselor pentru anumite delikte minore, introducerea muncii în folosul comunității și negocierea pedepselor. O atenție deosebită a fost acordată instituirii unor alternative la detenție.

GRC / Nisiotis (34704/08)
Hotărâre definitivă la 20/06/2011

Plan de acțiuni

**Statutul executării:
în curs**

Mai mult, pentru a remedia condițiile precare de detenție din penitenciarele supraaglomerate, inclusiv din celulele disciplinare, în perioada 2005–2017 au fost proiectate sau construite noi facilități de detenție (Nigrita, Drama, Creta, Aspropyrgos, Ioannina și Halkida). De asemenea, în toate instituțiile penitenciare s-au efectuat în mod regulat lucrări de renovare/reabilitare. A fost elaborat un Plan Strategic pentru perioada 2021–2023.

Problema supraaglomerării a fost abordată prin trei direcții de acțiune:

ITA / Torregiani și alții
(43517/09)
Hotărâre-pilot definitivă la 27/05/2013

- Măsuri legislative menite să sporească utilizarea alternativelor la pedeapsa cu închisoarea prin eliminarea obligativității pedepsei cu închisoarea pentru o serie de infracțiuni minore, limitând astfel utilizarea arestului preventiv pentru infracțiuni minore; și creșterea posibilităților de eliberare anticipată sub supraveghere a deținuților în anumite cazuri;
- Măsuri organizatorice menite să îmbunătățească condițiile de viață prin creșterea libertății de mișcare a deținuților în afara celulelor;
- Renovarea penitenciarelor.

**Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)28**

În special, în 2013, un decret-lege a condus la creșterea numărului de hotărâri de eliberare anticipată, utilizării brațarilor electronice, arestului la domiciliu, precum și a introdus pedepse mai blânde pentru infracțiunile minore legate de droguri.

În 2015, au fost adoptate modificări la Legea privind executarea pedepselor, care prevăd că spațiul destinat unui deținut nu trebuie să fie mai mic de 4 m² într-o celulă cu mai mulți deținuți și 9 m² într-o celulă individuală.

LVA / Abele (60429/12)
Hotărâre definitivă la 29/01/2018

Rezoluție finală
CM/ResDH(2018)433

În 2005, Legea privind detenția persoanelor arestate a stabilit un spațiu minim de locuit cuprins între 4m² (în celulele de izolare) și 15m² (în celulele de 5 persoane), accesul deținuților la lumină naturală și artificială și a introdus standarde minime privind mobilierul, ventilația și încălzirea. Legea reglementează, de asemenea, activitățile din afara celulei.

LVA / Kadikis No. 2
(62393/00)
Hotărâre definitivă la 04/08/2006

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)122

În 2006, guvernul a adoptat un regulament privind „Normele materiale privind alimentația, detergenții și articolele de igienă personală pentru persoanele plasate în centre de detenție pe termen scurt”.

În urma unei hotărâri a Curții Constituționale din 2011, legea a fost modificată pentru a asigura compartimentarea toaletelor astfel încât să se garanteze intimitatea deținuților. Începând cu 2012, centrele de detenție pe termen scurt necorespunzătoare au fost renovate.

Pentru a reduce populația penitenciară, în 2016, guvernul a adoptat o abordare sistematică care a inclus, printre altele, evaluarea generală a capacității de cazare a penitenciarelor ca prim pas. A fost înființat un grup de lucru pentru a examina aspectele legate de detenția preventivă, în special modalitățile de reducere a recursului la aceasta. Strategia pentru dezvoltarea sistemului penitenciar pentru perioada 2016-2020 a fost aprobată de guvern. Această strategie a inclus o analiză SWOT a sistemului penitenciar, identificând problemele care trebuie remediate și măsurile care urmează să fie luate în acest sens.

MDA / Ciorap (12066/02)
Hotărâre definitivă la 19/09/2007

Rezoluție finală
CM/ResDH(2018)107

În 2015, au fost luate măsuri pentru a aduce starea de reparație și condițiile de detenție din închisoarea preventivă din Podgorica în conformitate cu standardele CPT.

MON / Bulatovic (67320/10)
Hotărâre definitivă la 22/10/2014

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)35

În plus, în 2015, Codul de procedură penală a fost modificat, introducând posibilitatea de a aplica sancțiuni alternative pentru infracțiuni minore (cauțiuni, angajamentul de a se prezenta periodic la o autoritate de stat, retragerea documentelor de călătorie etc.) Acest lucru a dus la o reducere a aplicării detenției preventive. În 2017, 61 de deținuți se aflau în centrul de detenție preventivă din Podgorica, în timp ce capacitatea acesteia era de 350 de deținuți.

Pentru a rezolva problema supraaglomerării, în perioada 2006-2010, au fost create 15 249 de noi unități de cazare în instituțiile penitenciare.

POL / Orchowski (17885/04)
Hotărâre definitivă la 22/10/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)254

În 2009, în urma unei hotărâri a Curții Constituționale, Codul de executare a pedepselor penale a fost modificat pentru a limita plasarea deținuților într-o celulă cu un spațiu personal inferior celor 3 m², prevăzuți de lege, doar în circumstanțe excepționale și pentru o anumită perioadă de timp. Deținuții din închisorile și centrele de detenție preventivă supraaglomerate au dreptul la plimbări mai lungi sau suplimentare și pot participa la activități culturale, educaționale și sportive mai lungi sau suplimentare.

În 2009, Legea privind supravegherea electronică a persoanelor care execută o pedeapsă în afara penitenciarelor a introdus posibilitatea executării pedepselor de scurtă durată în afara instituțiilor penitenciare; în 2015, dispozițiile sale au fost introduse în Codul penal și în Codul de executare a sentințelor. Doar 10% dintre autorizațiile de executare a pedepselor în acest regim au fost revocate de instanță din cauza nerespectării condițiilor de executare de către condamnați.

În 2015, modificările aduse Codului penal au îmbunătățit accesibilitatea eliberării condiționate anticipate, au redus detenția în așteptarea pronunțării sentinței și au dezincriminat parțial unele infracțiuni (de exemplu, conducerea în stare de ebrietate a vehiculelor nemotorizate).

În urma unei reforme aprofundate a politicii penale și de urmărire penală în 2014, rata de ocupare a penitenciarelor a scăzut de la 164% în ianuarie 2015 la 113% în decembrie 2019, ca urmare, printre altele, a:

ROM / Bragadireanu
(22088/04)
Hotărâre definitivă la 06/03/2008

și

ROM / Rezmives și alții
(61467/12)
Hotărâre-pilot definitivă la

- individualizării aplicării sancțiunilor prin revizuirea sistemului de circumstanțe agravante și atenuante, precum și prin suspendarea, amânarea sau renunțarea la pedepse,

- aplicării pe scară mai largă a sancțiunilor în folosul comunității,
- aplicării măsurilor compensatorii, constând în reducerea pedepselor, introduse în 2017,
- alternativelor la detenția preventivă.

25/07/2017

Plan de acțiuni

**Statutul executării:
în curs**

În ceea ce privește infrastructura, în 2016, au fost create 672 de spații suplimentare de cazare în sistemul penitenciar prin transformarea spațiilor existente. În 2017, au fost create 170 de noi locuri de cazare, iar alte 200 de locuri au fost modernizate (Penitenciarul Bacău). În 2018, după aprobarea Calendarului de măsuri 2018-2024 al Guvernului, au fost create 70 de noi locuri de detenție (Giurgiu - 30 de locuri și Deva - 40 de locuri) și au fost modernizate 282 de locuri (Penitenciarul Deva).

Pentru a soluționa problema condițiilor inadecvate de detenție în închisoarea din Ljubljana, a fost adoptată o strategie globală și multidimensională, care a inclus o creștere a capacității pentru a oferi 4,5 m2 spațiu de locuit per deținut, mai mult timp petrecut în afara celei și o diversificare a activităților oferite. În plus, Legea cu privire la probațiune din 2017 a instituit un organism specializat pentru a facilita utilizarea pedepselor neprivative de libertate și a eliberărilor condiționate. De asemenea, a fost instituită o procedură specială pentru declanșarea automată a transferurilor către alte închisori atunci când capacitatea maximă a fost atinsă.

SVN / Jovic și Mandic

(5774/10+)

Hotărâre definitivă la 20/01/2012

**Rezoluții finale
CM/ResDH(2018)101
CM/ResDH(2020)102**

În 2018, au fost renovate 135 de penitenciare, au fost reamenajate 183 de spații de detenție preventivă, au fost construite trei centre de corecție post-condamnare (pentru muncă obligatorie), precum și 27 de locații care funcționează ca centre de corecție, generând și

RUS / Kalashnikov (47095/99)

Hotărâre definitivă la 15/10/2002

RUS / Ananyev și alții

(42525/07)

Hotărâre-pilot definitivă la
10/04/2012

Plan de acțiuni

**Statutul executării:
în curs**

Pentru a reduce recurgerea la pedepse privative de libertate, în 2017, a fost introdusă în Codul penal munca în folosul comunității ca nouă formă de pedeapsă penală. În 2018, o lege a introdus noi norme speciale de calcul al duratei arestului preventiv, echivalentă cu o zi și jumătate de detenție într-o colonie corecțională cu regim general. Această lege a fost aplicabilă retroactiv și a condus la reducerea pedepselor în aproximativ 81 000 de cazuri și la eliberare în aproximativ 10 000 de cazuri. Per ansamblu, în 2018, numărul deținuților care executau o pedeapsă a scăzut cu 7 % față de 2017 și cu 17,2 % față de 2013.

1.2. Alte condiții materiale de bază, inclusiv igiena

Pentru a stabili un cadru care să asigure continuitatea sarcinilor administratorilor de închisori în timpul grevelor personalului, Legea din 2019 privind „organizarea serviciilor penitenciare” a stabilit serviciile de bază minime care trebuie garantate deținuților în timpul grevelor personalului și a prevăzut posibilitatea mobilizării personalului. Fiecare penitenciar a fost obligat să adopte un plan de acțiune corespunzător - în conformitate cu orientările unei Circulare ministeriale din 2020 și cu instrucțiunile ministrului Justiției. În cele din urmă, un decret regal din 2019 prevede o perioadă de consultări publice de 30 de zile înainte de a putea lansa un preaviz de grevă.

BEL / Clasens (26564/16)

Hotărâre definitivă la 28/08/2019

Raport de acțiuni

**Statutul executării:
în curs**

Începând cu 2010, în nouă închisori și într-un spital penitenciar au fost efectuate lucrări de reparații, inclusiv separarea toaletelor. Mai mult, facilitățile penitenciare au fost mai bine echipate pentru activități educaționale, fizice și alte activități sociale.

LVA / Bazjaks (71572/01)

Hotărâre definitivă la 19/01/2011

și

LVA / Melnitis (30779/05)

Hotărâre definitivă la 09/07/2012

**Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)122**

În 2006, în conformitate cu Regulamentul intern al Cabinetului de Miniștri pentru locurile de privare de libertate, administrațiile penitenciarelor sunt obligate să asigure deținuților o baie sau un duș, precum și schimbarea lenjeriei de pat și a lenjeriei intime cel puțin o dată pe săptămână.

În 2014, o ordonanță a ministrului Justiției a stabilit condițiile de cazare ale deținuților în penitenciare și centre de arest preventiv, și a definit standardele privind cantitatea de haine, lenjerie, produse de igienă, produse pentru curățenia în celulă, produse de întreținere și veselă la care are dreptul un deținut, precum și norme aplicabile echipamentelor de locuit din celule și a altor spații destinate găzduirii acestora, asigurând condiții de viață adecvate, precum și condițiile de ședere în spitale, infirmerii și cabinete

POL / Orchowski (17885/04)

Hotărâre definitivă la 22/10/2010

**Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)254**

medicale din penitenciare și centre de detenție preventivă.

Pentru a modifica regimul deținuților condamnați la moarte, care impuneau o izolare prelungită într-un spațiu de locuit foarte restrâns, fără lumină naturală și cu imposibilitatea efectivă de a desfășura orice activitate sau de a avea contact cu alte persoane, „Instrucțiunea internă privind condițiile de detenție ale persoanelor condamnate la pedeapsa capitală” din 1998 a condus la înlăturarea acoperirilor de pe ferestrele celulelor, introducerea plimbărilor în aer liber și consolidarea dreptului deținuților de a primi vizite și de a corespunde. Noile reguli din 1999 au extins semnificativ sfera drepturilor deținuților, inclusiv dreptul de a primi corespondență și vizite de la rude, precum și dreptul de a se ruga, de a citi literatură religioasă și de a fi vizitați de un preot.

UKR / Aliiev (41220/98)
Hotărâre definitivă la 29/07/2003

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)198

1.3. Măsurile speciale de înaltă securitate, siguranță, și disciplină

În urma unei reforme legislative din ianuarie 2017, regimul special este impus inițial de instanță pentru fiecare persoană condamnată la închisoare pe viață, dar oportunitatea menținerii regimului special este reexaminată de directorul închisorii după un an și, ulterior, la intervale de cel puțin un an. Directorul închisorii trebuie să își motiveze decizia, care va fi supusă controlului judiciar. De asemenea, din ianuarie 2017, legea prevede posibilitatea de a depune o plângere la instanțele de contencios administrativ cu privire la izolarea prelungită, indiferent de regimul penitenciar aplicabil.

BGR / Kehayov (41035/98)
Hotărâre definitivă la 18/04/2005

Plan de acțiuni
Statutul executării:
în curs

Regulamentul privind penitenciarele a fost modificat în 2018 în ceea ce privește izolarea ca pedeapsă disciplinară și în alte scopuri decât pedeapsa disciplinară formală: Consiliul penitenciarelor are competența de a reduce sau anula orice pedeapsă disciplinară dacă consideră că pedeapsa impusă este excesivă în raport cu fapta comisă. De asemenea, deținuții în regim de izolare își păstrează dreptul de a trimite și de a primi scrisori în același mod ca toți deținuții și au, conform legii, drepturi minime de vizită și de comunicare telefonică.

CYP / Onoufriou (24407/04)
Hotărâre definitivă la 07/04/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2019)86

Măsurile administrative de izolare sunt aplicate în temeiul Legii din 2009. Criteriile acestora au fost detaliate într-un decret al Ministerului de Justiție din 2010. În ceea ce privește starea de sănătate a deținuților, Codul de procedură penală, modificat în 2010, prevede că deținuții care sunt supuși unor astfel de măsuri trebuie să fie examinați de un medic de cel puțin două ori pe săptămână și ori de câte ori acesta consideră necesar.

FRA / Khider (39364/05)
Hotărâre definitivă la 09/10/2009

Rezoluție finală
CM/ResDH(2012)82

Cadrul juridic privind perchezițiile corporale a fost, de asemenea, modificat în Legea penitenciarelor. Astfel, perchezițiile corporale trebuie să respecte principiile necesității și proporționalității, conform unui decret din 2010 care a modificat Codul de procedură penală și unei circulare din 2011, adresată personalului penitenciar. Jurisprudența instanțelor administrative a extins posibilitatea de a utiliza plângerea împotriva „utilizării excesive a puterii”, în special în ceea ce privește protecția deținuților împotriva relelor tratamente.

FRA / Frérot (70204/01)
Hotărâre definitivă la 12/09/2007

Rezoluție finală
CM/ResDH(2012)81

În ceea ce privește transferurile repetate ale deținuților periculoși de la o închisoare la alta, este necesară găsirea unui echilibru între nevoile de securitate și starea de sănătate a deținutului. Deciziile privind transferurile și perchezițiile corporale pot fi atacate în fața instanțelor de contencios administrativ.

În 2012, amendamentele aduse Legii privind executarea pedepselor au eliminat posibilitatea de a menține deținuții condamnați pe viață într-o celulă de izolare pentru o perioadă de până la șase luni, stabilind că deținuții condamnați pe viață vor fi plasați într-un bloc penitenciar special amenajat din închisoare, sub supraveghere sporită. Autoritățile penitenciare trebuie să asigure programe și activități de reintegrare socială pentru deținuții condamnați pe viață.

LVA / Savics (17892/03)
Hotărâre definitivă la 27/02/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)122

În plus, Legea privind executarea pedepselor, precum și Regulamentul 283 din 2012 al Administrației Penitenciare reglementează efectuarea perchezițiilor corporale. Perchezițiile corporale complete sunt efectuate numai în cazul în care comportamentul

unui deținut ridică suspiciuni rezonabile că acesta deține obiecte interzise sau menite să faciliteze evadarea sau comiterea unei infracțiuni. În ceea ce privește utilizarea mijloacelor speciale de constrângere (de exemplu, cătușe și cătușe pentru picioare) asupra deținuților condamnați pe viață, Regulamentul din 2015 al Cabinetului de Miniștri privind măsurile speciale luate de funcționari în locurile de detenție prevede că, pentru a preveni comiterea unei infracțiuni, tulburări sau tentative de evadare, utilizarea acestor măsuri este permisă în mod excepțional după o evaluare individuală a riscurilor.

În 2003, Regulamentul penitenciarelor a fost modificat pentru a aboli practica perchezițiilor corporale săptămânale în penitenciare de maximă securitate (EBI). În prezent, efectuarea unei percheziții corporale asupra unui deținut depinde acum de durata șederii sale în EBI, de efectele unei astfel de percheziții asupra deținutului și, în special, de scopul acesteia. Necesitatea unei astfel de percheziții este evaluată de la caz la caz. Deținuții au posibilitatea de a introduce o acțiune civilă împotriva statului pentru a obține despăgubiri pentru prejudiciile morale suferite ca urmare a practicii, în prezent abolite, a perchezițiilor corporale de rutină.

În urma modificărilor aduse în 2015 Codului de executare a sentințelor penale, statutul de „deținut periculos” poate fi aplicat doar în cazuri excepționale. Organismele de supraveghere ale Serviciului penitenciar controlează periodic caracterul adecvat al acestei calificări decise de comisiile penitenciare, iar deținuții în cauză au posibilitatea de a solicita controlul judiciar al acestor decizii. De asemenea, au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea tratamentului deținuților supuși regimului de „deținut periculos”: directorilor serviciilor penitenciare regionale li s-a reamintit că „deținuții periculoși” ar trebui să aibă acces la activități culturale, educaționale și sportive. În conformitate cu o instrucțiune a directorului general al serviciilor penitenciare din 2010, ar trebui intensificate activitățile destinate „deținuților periculoși” pentru a contrabalansa consecințele negative ale interacțiunii lor sociale limitate. Aspectele legate de statutul de „deținut periculos” au fost incluse în mod specific în programele de formare ale personalului penitenciar.

Pentru a îmbunătăți cadrul juridic privind perchezițiile corporale, în 2010, Ministerul Justiției a adoptat un regulament privind securitatea penitenciarelor. Regimul perchezițiilor corporale depindea de categoria de deținuți din care făcea parte persoana în cauză. În 2013, în contextul unei ample reforme a sistemului penitenciar, au fost adoptate Legea privind executarea sancțiunilor privative de libertate și regulamente detaliate de către Administrația Națională a Penitenciarelor, care prevăd un regim uniform de percheziții corporale pentru toți deținuții. În conformitate cu un regulament din 2018, celulele deținuților pot fi percheziționate o dată pe lună și se poate efectua o percheziție corporală (în haine). Perchezițiile corporale integrale pot fi efectuate numai pe baza unor indicii concrete de deținere a unor obiecte sau substanțe interzise.

În ceea ce privește condițiile precare de transport ale deținuților și lipsa unei căi de atac efective în această privință, Plenul Curții Supreme a adoptat în 2018 o hotărâre care include condițiile de transport în cadrul termenului general de „condiții de detenție în instituțiile penitenciare” și oferă orientări instanțelor naționale cu privire la modul de examinare a plângerilor referitoare la aceste condiții, în lumina standardelor internaționale și a jurisprudenței CEDO. Potrivit Departamentului judiciar al Curții Supreme, în prima jumătate a anului 2020, au fost adoptate 261 de decizii privind cererile de despăgubire pentru prejudiciile sau daunele cauzate sănătății în timpul transportului deținuților.

Un ordin al Ministerului de Interne din 2019 a introdus noi reglementări privind reducerea numărului și a duratei transferurilor de deținuți. În ceea ce privește noile furgonete pentru penitenciare și vagoanele speciale de cale ferată utilizate pentru transportul pe distanțe lungi, în 2020 au fost alocate fonduri bugetare care permit înlocuirea, înainte de 2022, a parcului de vehicule de transfer care nu îndeplinesc cerințele tehnice respective stabilite de Ministerul de Interne în 2019. În 2020, Ministerul Justiției a emis, de asemenea, instrucțiuni privind punerea în aplicare practică a transferurilor persoanelor deținute pentru a începe sau continua să își ispășească pedepsele. În octombrie 2020, standardele sanitare și epidemiologice pentru diferite modalități de transport al condamnaților și al persoanelor aflate în detenție au fost stabilite într-o rezoluție a medicului sanitar de stat.

NLD / Lorse și alții (52750/99)
Hotărâre definitivă la 04/05/2003

Rezoluție finală
CM/ResDH(2009)133

POL / Horych (13621/08)
Hotărâre definitivă la 17/07/2012

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)128

ROM / Ciupercescu No. 1
(35555/03)
Hotărâre definitivă la 15/09/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)328

RUS / Tomov și alții
(18255/10)
Hotărâre-pilot definitivă la
07/09/2019

Plan de acțiuni
Statutul executării:
în curs

RUS / Guliyev (24650/02)
Hotărâre definitivă la 19/09/2008

Plan de acțiuni
Statutul executării:
în curs

2. ÎNGRIJIREA SĂNĂTĂȚII FIZICE ȘI MINTALE A DEȚINUȚILOR, SPRIJINUL PSIHOSOCIAL ȘI PREGĂTIREA PENTRU REINTEGRAREA SOCIALĂ

2.1 Sănătatea fizică și mintală a deținuților

Legea din 2014 „privind drepturile și tratamentul prizonierilor și deținuților” a acoperit multe aspecte ale tratamentului medical al persoanelor deținute, inclusiv diagnosticul medical, serviciile, furnizarea medicamentelor și echipamentelor. Aceasta a inclus deținuții în regimul obligatoriu de asigurări de sănătate, garantând accesul gratuit la servicii medicale pentru toți. Procedurile administrative pentru furnizarea de asistență medicală au fost îmbunătățite.

Tratamentul deținuților cu tulburări de sănătate mintală se bazează pe Legea privind sănătatea mintală din 2012, care stabilește modalitățile de organizare a serviciilor oferite, în special, în instituții speciale. Legea prevede, de asemenea, noi standarde privind „restricțiile fizice ale persoanelor care suferă de tulburări mintale”. În 2014 - 2015, Direcția Generală a Penitenciarelor a deschis secții speciale de îngrijire pentru deținuții cu tulburări de sănătate mintală în cinci instituții penitenciare diferite, oferind tratament și terapie în conformitate cu nevoile lor specifice. Potrivit autorităților, capacitățile acestora sunt suficiente pentru a găzdui toți deținuții cu probleme de sănătate mintală.

În 2013, procedura de depunere a plângerilor a fost consolidată într-un protocol al directorului general al penitenciarelor: plângerile privind îngrijirea medicală inadecvată trebuie adresate directorului instituției, și trebuie examinate în termen de 15 zile.

În 2007, a fost inițiată o amplă reformă menită să îmbunătățească îngrijirea terapeutică a deținuților și să maximizeze reintegrarea lor socială. Reforma s-a axat pe „filosofia căii de îngrijire”: furnizarea de îngrijiri trebuie să poată evolua și să răspundă rapid nevoilor deținutului internat, care poate fi plasat și transferat de la un tip de centru de îngrijire la altul (închis, deschis sau centru de zi), în funcție de evoluția stării sale mintale.

În 2016, a intrat în vigoare o lege privind internarea și a fost adoptat un al treilea plan-cadru, pentru a remedia problema de lungă durată a detenției prelungite a persoanelor internate în secțiile de psihiatrie ale penitenciarelor fără tratament terapeutic adecvat. Astfel, o persoană poate fi internată numai pentru cele mai grave motive prevăzute de lege și cu condiția efectuării unei evaluări psihiatrice medico-legale.

În 2014 și 2017, au fost înființate noi centre de psihiatrie medico-legală în Antwerp și Ghent; până în 2022 se preconizează crearea a încă trei centre. Deși reforma este încă în curs de desfășurare, o primă analiză a impactului acesteia relevă o reducere a numărului de internați și modificarea profilurilor în secțiile psihiatrice. În plus, conștientizarea importanței coordonării „parcursului de îngrijire” a îmbunătățit procesul decizional pentru a asigura reintegrarea socială a deținuților.

Legea privind asigurarea medicală obligatorie din 2013 a introdus asigurarea medicală obligatorie pentru toți deținuții. Accesul la asistență medicală pentru deținuți și standardele acesteia sunt egale cu cele oferite populației generale. În 2014, Ministerul Sănătății, în cooperare cu Ministerul Justiției, a emis un nou Regulament privind condițiile minime referitoare la spațiu, personal, echipamente medicale și tehnice, stabilind norme specifice privind condițiile medicale din închisori. Regulamentul prevede în detaliu starea tehnică obligatorie și echipamentele de bază necesare în infirmeria închisorilor. În 2019, închisorile au fost conectate la sistemul IT public de sănătate. De asemenea, a fost recrutat personal medical suplimentar pentru penitenciare.

În 2010 și, respectiv, în 2016, au fost adoptate două directive privind adaptarea condițiilor de acces pentru deținuții cu dizabilități în instituțiile penitenciare aflate în construcție sau

ALB / Dybeku și Gori
(41153/06+)

Hotărâre definitivă la 02/06/2008

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)273

BEL / L.B. (22831/08)

Hotărâre definitivă la 02/01/2013

BEL / W.D. (73548/13)

Hotărâre-pilot definitivă la
06/12/2016

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

CRO / Cenbauer (73786/01)

Hotărâre definitivă la 13/09/2006

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)225

FRA / Helhal (10401/12)

Hotărâre definitivă la 19/09/2017

renovare, inclusiv accesul la instalații sanitare. În plus, au fost încheiate contracte cu servicii de asistență la domiciliu pentru a interveni și în penitenciare.

În 2014, Legea privind individualizarea pedepselor și consolidarea eficacității sancțiunilor penale a introdus două măsuri noi: eliberarea medicală și eliberarea condiționată din motive medicale. În 2015, a fost inițiat un proiect privind identificarea și gestionarea pierderii autonomiei deținuților din cauza vârstei înaintate sau a unui handicap, pentru a facilita reducerea pedepselor și eliberarea din motive medicale și pentru a îmbunătăți condițiile de detenție pentru aceste persoane. În 2017, Ministerul Justiției și Ministerul Solidarității și Sănătății au elaborat în comun un ghid metodologic pentru funcționarii din domeniul sănătății publice și al justiției referitor la aspectele legate de reducerea pedepselor și eliberarea din motive medicale.

În 2008, pentru a asigura accesul adecvat la instalațiile sanitare pentru deținuții cu dizabilități grave, administrația penitenciară a adaptat 118 celule pentru deținuții cu dizabilități motorii, situate predominant în penitenciare cu detenție de scurtă durată. În 2012, 20 de celule au fost reamenajate pentru persoanele cu dizabilități în centrul de detenție Liancourt. Pentru 2014 era planificată amenajarea de celule suplimentare pentru persoanele cu dizabilități în penitenciarele Fleury-Merogis, Marseille și Nantes. În plus, din 2015, este în curs de desfășurare un program de construcție de 13 200 de locuri care adaptează închisorilor la nevoile persoanelor cu dizabilități.

Pentru a asigura îngrijirea adecvată și la timp a deținuților cu probleme de sănătate mintală, toate instituțiile penitenciare au fost dotate cu un număr suficient de medici-psihiatri/consultanți psihiatri, astfel încât să se asigure prevenirea și tratarea adecvată a problemelor de sănătate mintală și să se acorde deținuților în cauză accesul la servicii psihiatrice specializate. De asemenea, Ministerul Penitenciarelor și Asistenței Juridice a elaborat o Strategie de dezvoltare a sistemului de asistență medicală din penitenciare (2014-2017), pentru a asigura accesul tuturor deținuților la servicii de asistență medicală primară și la servicii specializate.

Pentru a remedia problema structurală de asistență medicală insuficientă în închisori, între 2010-2013 au avut loc reforme ample. Codul penitenciar din 2011 a introdus dreptul deținuților la sănătate și le-a acordat drepturi procedurale de contestare. Sistemul de sănătate din penitenciare a fost aliniat la Regulile penitenciare europene și la Recomandările CPT printr-o serie de măsuri, printre care creșterea bugetului, modernizarea spitalelor penitenciare, programe privind hepatita C, HIV și tuberculoza, și înregistrarea leziunilor rezultate din presupuse acte de tortură și rele tratamente. În 2019, Ministerul Justiției a adoptat Strategia și Planul de acțiune privind dezvoltarea sistemelor penitenciare și de prevenire a criminalității, cu scopul de a îmbunătăți în continuare sănătatea și îngrijirea medicală a deținuților, de a identifica consumul abuziv de droguri și alcool și de a dezvolta o abordare pentru a reduce autovătămarea deținuților prin intermediul serviciilor medicale și de reabilitare.

În 2016, a fost asigurat tratamentul adecvat al deținuților infectați cu HIV din închisoarea Korydallos, datorită integrării spitalului închisorii în sistemul național de asistență medicală, în cadrul proiectului general „Consolidarea asistenței medicale în închisori”. Drept urmare, suprapopularea din secția de psihiatrie a fost, de asemenea, redusă.

În contextul unei reforme aprofundate între 2013-2018, pentru a asigura asistență medicală și tratament adecvat în timpul detenției, competența în materie de asistență medicală penitenciară a fost transferată de la Ministerul Justiției la Serviciul Național de Sănătate. Deținuții beneficiază acum de același nivel de asistență medicală ca și ceilalți cetățeni.

În plus, practica Curții de Casație cu privire la cazurile în care starea de sănătate a deținutului este considerată incompatibilă cu menținerea acestuia în detenție, a încorporat cu fermitate cerințele Convenției, așa cum sunt stabilite în jurisprudența Curții Europene. În acest context, cu titlu de exemplu, posibilitatea de a amâna executarea pedepsei din cauza unei afecțiuni medicale grave a fost extinsă pe baza dreptului la sănătate și a principiului umanității garantate de Constituție, punând în balanță interesul deținutului de a beneficia de îngrijiri adecvate și nevoile de securitate ale comunității.

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)260

FRA / Vincent (6253/03)
Hotărâre definitivă la 26/03/2007

Rezoluție finală
CM/ResDH(2009)79

GEO / Jashi (10799/06)
Hotărâre definitivă la 08/01/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2014)162

GEO / Ghavtadze (23204/07)
Hotărâre definitivă la 27/10/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2014)209

GRC / Martzaklis și alții
(20378/13)
Hotărâre definitivă la 09/10/2015

Rezoluție finală
CM/ResDH(2019)237

ITA / Cirillo (36276/10)
Hotărâre definitivă la 29/04/2013

și

ITA / Scoppola (50550/06)
Hotărâre definitivă la 26/01/2009

Rezoluție finală
CM/ResDH(2019)327

Regulile din 2019 privind serviciile de asistență medicală pentru persoanele aflate în închisoare prevăd că deținuții aflați în arest preventiv și cei condamnați la o pedeapsă privativă de libertate au dreptul să continue utilizarea și achiziționarea tuturor produselor medicale recomandate de medicii lor, care au fost deja achiziționate sau utilizate înainte de încarcerare. În plus, jurisprudența instanțelor naționale a subliniat necesitatea acordării unui tratament medical adecvat sau a serviciilor de asistență medicală deținuților aflați în arest preventiv.

LIT / Urbonavicius (549/17)
Hotărâre definitivă la 21/05/2019

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)109

Până în 2014, mai multe centre de detenție au fost reparate și renovate pentru a asigura condiții adecvate pentru deținuții cu dizabilități. În închisoarea din Valmiera, toți deținuții în scaun cu roțile au fost plasați într-o unitate special echipată care să le permită să se deplaseze în incinta închisorii fără ajutor.

LVA / Holodenko (17215/07)
Hotărâre definitivă la 04/11/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2018)382

În 2011, instituția corecțională pentru minori din Cēsis a fost dotată cu rampe pentru scaune cu roțile, lift și toalete destinate deținuților cu dizabilități.

Spitalul penitenciar situat în închisoarea Olaine a fost deschis în 2007 și dispune de un lift specializat și celule pentru deținuții cu dizabilități.

În 2019, toate instituțiile penitenciare, cu excepția a două, au primit autorizațiile sanitare necesare pentru acreditarea medicală ulterioară, iar Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP) a încheiat contracte cu instituții de sănătate publică pentru furnizarea de servicii medicale deținuților. Nouă instituții penitenciare au fost dotate cu echipamente medicale noi. Atunci când este necesar, se poate solicita intervenția medicilor independenți și a echipelor mobile de urgență.

MDA / I.D. (47203/06)
Hotărâre definitivă la 11/04/2011

Raport de acțiuni

Statutul executării:
în curs

Între 2013 și 2015, au fost luate măsuri pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale deținuților cu nevoi speciale legate de mobilitate și pentru a elimina barierele arhitecturale cu care aceștia se confruntau în penitenciare. În 2015, au fost desfășurate activități de formare în cooperare cu Fundația „Polonia fără bariere” pentru a sensibiliza personalul penitenciar la nevoile deținuților cu dizabilități și pentru a le arăta modalități de combatere a comportamentului nedorit față de deținuții cu dizabilități.

POL / Orchowski (17885/04)
Hotărâre definitivă la 20/09/2016

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)254

În urma refuzului de a furniza o proteză dentară unui deținut din cauza deficiențelor sistemului de asigurare socială și asistență medicală pentru deținuți, Legea privind executarea pedepselor dispuse de organele judiciare din 2013 a introdus asistența medicală gratuită, tratamentul și îngrijirea fără discriminare pentru deținuți. Costurile sunt acoperite din bugetul Fondului de asigurări sociale de sănătate, în conformitate cu condițiile stabilite într-un Contract-cadru național. De asemenea, au fost încheiate contracte cu Fondul național de asigurări de sănătate CASAOPSNAJ.

ROM / V.D. (7078/02)
Hotărâre definitivă la 28/06/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)349

În 2012, un ordin comun al ministrului justiției și al ministrului sănătății privind asistența medicală a deținuților aflați în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor a stabilit ca asistența medicală dentară să fie acordată în cabinetele stomatologice din penitenciare sau în spitalele penitenciarelor. În perioada 2014-2016, 11 deținuți au primit o proteză dentară. În 2016, Administrația Națională a Penitenciarelor a recrutat nouă stomatologi cu normă întreagă.

ROM / Dragan (65158/09)
Hotărâre definitivă la 02/05/2016

Plan de acțiuni
Statutul executării:
în curs

2.2 Suport psihosocial și pregătire pentru reintegrarea socială

Începând cu 2014, penitenciarele, în special penitenciarul Daugavgrīva, au fost echipate pentru a permite desfășurarea de activități educaționale, fizice și sociale, prin crearea unui centru educațional format din săli de clasă și o școală profesională; o bibliotecă și două săli de sport interioare; o curte pentru exerciții în aer liber, accesibilă deținuților aproape zilnic; și o secție de reabilitare socială.

LVA / Kadikis No. 2
(62393/00)

Hotărâre definitivă la 04/08/2006

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)122

În fiecare unitate de detenție administrată de Serviciul Federal Penitenciar (FSIN) se efectuează o evaluare psihodiagnostică a fiecărui deținut nou sosit. Rezultatele sunt luate în considerare pentru asistența psihologică ulterioară.

RUS / Kalashnikov (47095/99)
Hotărâre definitivă la 15/10/2002

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

Prevenirea sinuciderilor include activități cu deținuții, dar și cu personalul care este instruit să detecteze comportamente problematice din punct de vedere psihologic. Drept urmare, în 2018, numărul sinuciderilor a scăzut cu 10 % față de anul precedent.

În ceea ce privește reabilitarea socială a deținuților, în 2018 au avut loc aproximativ 1.700 de evenimente de tip „Ziua ușilor deschise”, la care au participat membrii familiilor deținuților, precum și reprezentanți ai societății civile și alți invitați. Au fost organizate și alte evenimente de socializare, cum ar fi concerte, concursuri etc.

Referitor la educație, în perioada 2017–2018, aproximativ 17.200 de deținuți au absolvit 276 de instituții de învățământ și cele 503 filiale ale acestora care funcționează în incinta unităților de detenție. La începutul anului academic 2018-2019, 62.000 de deținuți își continuau studiile. În ceea ce privește profesiile muncitorești, aproximativ 143.000 de deținuți au obținut diplome în anul universitar 2017-2018. În 2018, 40,3% dintre deținuții condamnați aveau un loc de muncă. Salariul lor mediu lunar a crescut cu 30,4%.

În 2005, a fost adoptată o lege pentru a se asigura că deținuții minori beneficiază de formare educațională și profesională, precum și de formare pentru reintegrarea socială. În 2010 a fost instituit un „Sistem de tratament individualizat” (BISIS), cu scopul de a permite administrației penitenciare să crească șansele de reabilitare ale deținuților minori și să evalueze nivelul lor de risc psihosocial (inclusiv riscul de sinucidere).

TUR / Güvec (70337/01)
Hotărâre definitivă la 20/04/2009

Raport de acțiuni

Statutul executării:
în curs

3. DETENȚIA PREVENTIVĂ ÎN PENITENCIAR ȘI ÎN CENTRELE DE DETENȚIE ALE POLIȚIEI

În 2009, autoritățile au inițiat măsuri pentru a aduce celulele de detenție ale poliției din Nouméa la nivelul standardelor. Lucrările de renovare au fost finalizate în 2011. Fostele celule de detenție au fost demolate și înlocuite.

FRA / Fakailo dit Safoka și alții (2871/11)
Hotărâre definitivă la 02/01/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2018)83

Într-un caz de tratament degradant datorat condițiilor inadecvate de detenție din sediul poliției din Alexandras Avenue (Atena) și din centrul de detenție al poliției din Drapetsona (Pireu), șapte noi centre de detenție au fost deschise între 2006-2007 în diverse sedii ale poliției, dintre care patru pe insulele de frontieră Chios, Samos, Lesbos și Corfu. De asemenea, au fost înființate și centre speciale de primire dotate cu personal medical corespunzător, pentru a găzdui adulți, minori și familii.

GRC / Dougoz (40907/98)
Hotărâre definitivă la 06/06/2001

Rezoluție finală
CM/ResDH(2009)128

În 2009, a fost adoptat Programul de optimizare a centrelor de detenție ale poliției 2009-2015, menit să asigure protecția drepturilor persoanelor deținute în centrele de detenție ale poliției și să creeze un mediu sigur și sănătos. Au fost închise 21 de centre de detenție ale poliției cu condiții precare. De asemenea, a fost îmbunătățit accesul deținuților din centrele de detenție ale poliției la facilități sanitare igienice și la activități în afara celulelor.

LIT / Kasperovicus
(54872/08)
Hotărâre definitivă la 20/03/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2017)34

În 2006, au fost emise noi îndrumări privind detenția și gestionarea în condiții de siguranță a persoanelor cu dizabilități aflate în custodia poliției. În conformitate cu aceste îndrumări, cu legile din 1995 și 2005, precum și cu Legea privind egalitatea din 2010 (care a înlocuit cele două legi menționate anterior începând cu 1 octombrie 2010), poliția are obligația de a efectua adaptări rezonabile în secțiile de poliție pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități aflate în custodia poliției. Comisia pentru egalitate și drepturile omului are competența de a investiga încălcările Legii privind egalitatea și de a oferi asistență persoanelor fizice în cadrul procedurilor judiciare pentru a stabili dacă au fost încălcate drepturile prevăzute de lege.

UK / Price (33394/96)

Hotărâre definitivă la 10/10/2001

Rezoluție finală
CM/ResDH(2011)286

4. DETENȚIA PREVENTIVĂ ÎN PENITENCIAR ȘI ÎN CENTRELE DE DETENȚIE ALE POLIȚIEI

Pentru a asigura protecția deținuților condamnați pentru crime de război împotriva persecuțiilor motivate etnic din partea celorlalți deținuți și pentru a introduce un remediu eficient în această privință, în 2010 a fost adoptată o nouă instrucțiune privind repartizarea deținuților în instituțiile corecționale din Zenica. Au fost recrutați mai mulți agenți penitenciari, precum și inspectori la Departamentul pentru executarea sancțiunilor penale al Ministerului Federal al Justiției. Inspecțiile instituțiilor penitenciare sunt efectuate în mod regulat. De asemenea, pentru a evita supraaglomerarea în spațiile actuale, în 2011 s-a decis construirea unei instituții corecționale de tip închis și a uneia de tip semi-deschis în Mostar.

BIH / Rodić și alții (22893/05)

Hotărâre definitivă la 01/12/2008

Rezoluție finală
CM/ResDH(2011)93

Pentru a preveni relele tratamente din partea colegilor de celulă, a fost adoptată Legea privind executarea sancțiunilor penale din 2014 - pe baza unei Strategii naționale pentru dezvoltarea sistemului de executare a sancțiunilor penale din 2013 - care include obligația administrației penitenciare de a monitoriza riscurile de violență în detenție. În 2015, Regulamentul privind supravegherea activității instituțiilor penitenciare a stabilit detaliile procedurale pentru această supraveghere. Angajații penitenciarelor pot fi concediați, printre altele, pentru ca nu au raportat încălcări ale regulamentului intern al instituției (inclusiv incidente de violență între deținuți). De asemenea, personalul medical trebuie să țină o evidență specială a leziunilor suferite de deținuți și să informeze directorul instituției cu privire la orice indicii de acte de violență. Autoritățile publice sunt obligate să raporteze parchetelor presupusele infracțiuni, inclusiv violența între deținuți, iar acuzațiile de rele tratamente trebuie investigate și urmărite penal *ex officio*. Au fost organizate măsuri ample de formare și sensibilizare pentru personalul penitenciar și medical.

SER / Gjini (1128/16)

Hotărâre definitivă la 15/04/2019

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)79

Pentru a garanta că utilizarea cătușelor pentru deținuții în așteptarea judecării sau pentru prizonieri (în general și în spitale sau alte instituții medicale) se face doar în cazuri excepționale și atunci când este pe deplin justificată din motive de securitate, regulamentul intern care reglementează centrele de arest preventiv și penitenciarele, precum și Legea privind arestul preventiv au fost modificate în 2018/2019, iar practicile agenților de penitenciare au fost îmbunătățite. Agenții penitenciarelor au dreptul să utilizeze forța și echipamente speciale, inclusiv cătușe, bastoane etc., pentru a pune capăt rezistenței fizice, violenței, revoltei și opoziției față de instrucțiunile legale ale autorităților din centrul de detenție, numai atunci când alte mijloace de atingere a unui obiectiv legitim se dovedesc ineficiente. Este interzisă încătușarea deținuților/condamnaților de orice obiecte, cum ar fi mobilierul etc.

UKR / Okhrimenko

(53896/07)

Hotărâre definitivă la 15/01/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)236

5. SISTEME NAȚIONALE DE INSPECȚIE, MONITORIZARE, ȘI PETIȚIONARE – REMEDII EFICIENTE

5.1 Sisteme naționale de inspecție, monitorizare, și petiționare

În 2013, procedura de depunere a plângerilor de către deținuți a fost consolidată printr-un protocol al directorului general al penitenciarelor: plângerile privind îngrijirea medicală inadecvată trebuie adresate directorului instituției și trebuie examinate în termen de cincisprezece zile. Toate plângerile și cererile sunt supuse înregistrării, ceea ce include identificarea plângerilor urgente legate de probleme de sănătate.

Deținuții pot depune, de asemenea, plângeri confidentiale la instituții publice, inclusiv la Ombudsman și la ONG-uri străine sau naționale. Pentru a facilita această comunicare, în toate instituțiile penitenciare au fost instalate cutii poștale și aparate telefonice (gratuite). Ombudsmanul și ONG-urile au acces la informații, pot efectua investigații suplimentare și inspecții în incinta penitenciarelor sau a centrelor de detenție. Reprezentanții acestora au dreptul de a se întâlni cu deținuții, în privat, fără prezența ofițerilor de poliție.

În 2019, Curtea Constituțională a decis că, până la adoptarea unei noi legislații, Curtea Administrativă are dreptul de a examina apelurile împotriva administrației penitenciarelor. Parchetul supraveghează instituțiile penitenciare și supraveghează respectarea reglementărilor interne prin vizite fără notificare prealabilă sau permisiune. Plângerile pot fi depuse și la Oficiul Apărătorului Drepturilor Omului.

În 2016, Legea din 2005 cu privire la principiile administrației penitenciare și la statutul juridic al deținuților a fost modificată și a fost creat un Consiliu central de supraveghere a penitenciarelor (CPSC), care raportează Parlamentului Federal (Camera Reprezentanților) și are sarcina de a „exercita un control independent asupra penitenciarelor, asupra tratamentului deținuților și asupra respectării normelor referitoare la aceștia”. În fiecare instituție penitenciară există un Consiliu local de supraveghere, iar dintre membrii acestuia se constituie o Comisie de reclamații, care examinează reclamațiile deținuților cu privire la orice decizie luată de directorul închisorii sau în numele acestuia. Decizia Comisiei de reclamații poate fi contestată în fața Comisiei de apel a CPSC, care examinează, de asemenea, deciziile cu privire la plasarea și transferul deținuților, precum și cererile acestora de a fi tratați de un medic la alegerea lor. În urma unei modificări din 2019 a Legii cu privire la principiile administrației penitenciare și la statutul juridic al deținuților (în vigoare din octombrie 2020), deținuții au dreptul de a contesta în fața CPSC toate deciziile administrative luate în privința lor.

În 2018, Legea penitenciarelor a fost modificată, astfel încât Consiliul penitenciarelor a devenit complet independent de autoritățile penitenciare, membrii săi fiind persoane fără relații instituționale, administrative, profesionale sau de altă natură cu autoritățile penitenciare. Consiliul penitenciarelor audiază și investighează orice cerere sau plângere depusă de deținuți și notifică directorului penitenciarului sugestiile sale. De asemenea, aceasta examinează condițiile de detenție și de muncă ale deținuților, condițiile materiale, dacă programele educaționale disponibile în penitenciar sunt adecvate, precum și dacă autoritățile penitenciare și-au depășit atribuțiile în ceea ce privește tratamentul deținuților. Acesta cooperează cu directorul penitenciarului în chestiuni legate de bunăstarea deținuților.

Procuratura Generală și unitățile sale teritoriale au monitorizat în mod activ condițiile de detenție în închisori și centre de arest preventiv, inclusiv prin vizite de inspecție cu participarea comisarilor regionali pentru drepturile omului și a comisiilor publice de monitorizare. În 2018, procurorii de stat au efectuat mai mult de 51 100 de inspecții și au formulat 27 100 de cereri de eliminare a neregulilor și au formulat 6 400 de contestații împotriva actelor juridice ilegale.

Serviciul Federal al Penitenciarelor a numit și a instruit 24 de asistenți privind respectarea

ALB / Dybeku și Gori
(41153/06+)

Hotărâre definitivă la 02/06/2008

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)273

ARM / Mushegh

Saghatemyan (23086/08)

Hotărâre definitivă la 20/12/2018

Plan de acțiuni

Statutul executării: în curs

BEL / Bamouhammad

(47687/13)

Hotărâre definitivă la 17/02/2016

Raport de acțiuni

Statutul executării:
în curs

și

BEL / Vasilescu (64682/12)

Hotărâre definitivă la 20/04/2015

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

CYP / Onoufriou (24407/04)

Hotărâre definitivă la 07/04/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2019)86

și

CYP / Danilczuk (21318/12)

Hotărâre definitivă la 03/07/2018

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

RUS / Kalashnikov (47095/99)

Hotărâre definitivă la 15/10/2002

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

drepturilor omului în sistemul penitenciar în 2017 și 2018. În 2018, acesta a efectuat 32 de controale complexe în toate centrele de detenție, peste 1 100 de controale sanitaro-epidemiologice în centrele de detenție preventivă și 48 de vizite specifice ale conducerii superioare la locurile de detenție.

În 2018, comisarii pentru drepturile omului la nivel federal și regional au efectuat peste 1 200 de vizite la închisori și centre de detenție preventivă, în timp ce comisarii regionali pentru drepturile omului au efectuat 817 vizite la celulele de detenție ale poliției. De asemenea, în 2018, membrii comisiilor publice de monitorizare (ONK) au efectuat peste 3 800 de vizite în închisori și centre de detenție preventivă, precum și aproximativ 1 000 de vizite la celulele de detenție ale poliției. Peste 1 100 de persoane lucrează în prezent pentru aceste comisii în 83 de entități constitutive ale Federației Ruse.

Departamentul pentru Inspecții Penitenciare din cadrul Ministerului Justiției este responsabil de monitorizarea penitenciarelor și, în 2020, a continuat anchetele privind acuzațiile aduse personalului penitenciar, acolo unde a fost necesar. În 2020, un grup de lucru interdepartamental, cu participarea reprezentanților Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii, Ministerului Apărării, Ministerului Politicii Sociale, Ministerului Sănătății și Ombudsmanului, a început să elaboreze linii directoare comune pentru inspecțiile în penitenciare și centrele de detenție preventivă.

UKR / Yakovenko (15825/06)
Hotărâre definitivă la 25/01/2008

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

5.2 Remedii eficiente (preventive și compensatorii)

În 2017, o reformă importantă a sistemului penitenciar a introdus diverse măsuri pentru a aborda problemele cauzate de supraaglomerare, condițiile sanitare și materiale precare, posibilitățile limitate de a desfășura activități în afara celulelor, asistența medicală inadecvată și aplicarea prelungită a unui regim penitenciar restrictiv. Legea a introdus, de asemenea, un remediu compensatoriu specific, precum și remediu preventiv pentru a se plânge de condițiile de detenție, ambele remedii fiind considerate eficiente de Curtea Europeană.

BGR / Kehayov (41035/98)
Hotărâre definitivă la 18/04/2005

Plan de acțiuni

Statutul executării:
în curs

Deținuții pot iniția proceduri civile pentru obținerea unor despăgubiri din cauza condițiilor precare de detenție. De asemenea, judecătorul responsabil pentru executarea pedepselor poate primi și decide asupra unei plângeri urgente depuse de un deținut cu privire la condițiile sale de detenție. Curtea Constituțională și-a dezvoltat în continuare jurisprudența în conformitate cu hotărârile Curții Europene.

CRO / Cenbauer (73786/01)
Hotărâre definitivă la 13/09/2006

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)225

În temeiul Legii privind răspunderea statului din 2002, un deținut poate solicita să i se asigure condiții adecvate, inclusiv cereri de mărire a spațiului personal și/sau de relocare. Curtea Supremă a oferit linii directorii în acest sens într-o hotărâre din 2010. Instanțele de contencios administrativ naționale acordă, de asemenea, despăgubiri pentru condițiile de detenție precare din închisori și centre de detenție.

EST / Nikitin și alții
(23226/16)
Hotărâre definitivă la 24/06/2019

Rezoluție finală
CM/ResDH(2020)20

În ceea ce privește dreptul la o cale de atac efectivă, deținuții pot depune o plângere (*référé*) la Curtea Administrativă și pot obține o decizie judecătorească foarte rapid. În temeiul Codului de justiție administrativă din 2010, orice persoană interesată poate solicita judecătorului Tribunalului Administrativ să dispună suspendarea executării unei decizii administrative sau a unora dintre efectele acesteia, atunci când acest lucru este justificat de o situație de urgență și în caz de îndoeli serioase cu privire la legalitatea deciziei. Judecătorul se va pronunța în termen de 48 de ore. Deținuții care fac obiectul unei sancțiuni disciplinare pot, în paralel cu cererea lor (care nu este suspensivă) de anulare, să solicite judecătorului (*juge des référés*) să dispună suspendarea sancțiunii. Eficacitatea acestei căi de atac în ceea ce privește sancțiunile disciplinare în materie penitenciară este reflectată în modificările jurisprudenței Consiliului de Stat.

FRA / Payet (19606/08)
Hotărâre definitivă la 20/04/2011

Rezoluție finală
CM/ResDH(2013)21

În 2013, a fost introdusă prin decret-lege o cale de atac preventivă care permite deținuților să denunțe orice încălcare a drepturilor lor la un judecător de supraveghere. Această cale de atac poate oferi, de asemenea, despăgubiri pentru detenția în condiții de supraaglomerare, conferind judecătorului competența de a dispune relocarea reclamantului. Un nou decret-lege din 2014 a instituit o cale de atac compensatorie, prin care un deținut poate solicita unui judecător de supraveghere o reducere a pedepsei restante: o zi de reducere pentru fiecare 10 zile petrecute în condiții de detenție supraaglomerată. Persoanele deja eliberate pot solicita instanțelor civile o compensație pecuniară de opt euro pe zi pentru timpul petrecut în condiții de detenție supraaglomerată. Soluția de compensație pecuniară se aplică și persoanelor care au petrecut mai puțin de 15 zile în astfel de condiții sau dacă pedeapsa rămasă de executat este mai scurtă decât perioada care ar putea fi dedusă.

ITA / Torregiani și alții
(43517/09)
Hotărâre-pilot definitivă la
27/05/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)28

Legea privind procedura administrativă din 2004 a introdus o cale de atac suplimentară pentru a reglementa plângerile persoanelor deținute în fața instanțelor de contencios administrativ cu privire la condițiile de detenție și pentru a acorda despăgubiri.

LVA / Savics (17892/03)
Hotărâre definitivă la 27/02/2013

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)122

În special, instanțele administrative pot decide cu privire la cererea unui deținut și pot adopta măsuri provizorii în termen de o lună, dacă cererea respectivă este *prima facie* întemeiată și dacă reclamantul ar suferi un prejudiciu pecuniar sau nepecuniar semnificativ. Exemple din jurisprudența națională se referă în special la: lipsa spațiului personal, cererea de a primi un tratament adecvat pentru hepatita C, dreptul de vizită a rudelor și protecția împotriva violenței între deținuți.

LVA / Abele (60429/12)
Hotărâre definitivă la 29/01/2018

Rezoluție finală
CM/ResDH(2018)433

În urma hotărârilor Curții Supreme din 2007 și 2010, deținuții au putut să solicite despăgubiri pentru perioadele de detenție în condiții de supraaglomerare, în temeiul dispozițiilor relevante din Codul Civil. În 2012, Curtea Supremă a statuat că încălcarea normei legale privind spațiul alocat fiecărui deținut poate constitui o încălcare a drepturilor personale ale deținutului. De asemenea, plângerile privind condițiile generale de detenție pot fi depuse la administrația penitenciarului de nivel superior sau la judecătorul penitenciar care acționează sub autoritatea Ministerului Justiției. Judecătorii penitenciari au competența de a anula o decizie ilegală emisă de administrația penitenciarului cu privire la o persoană privată de libertate. Deținuții pot face apel la instanța penitenciară împotriva deciziei unui judecător penitenciar. De asemenea, un judecător penitenciar poate dispune eliberarea unui deținut dacă privarea de libertate nu este conformă cu legea. În cele din urmă, modificarea din 2015 a Codului de executare a pedepselor penale a făcut posibilă depunerea de plângeri în fața unei instanțe penitenciare împotriva unei decizii a administrației penitenciare privind spațiul din celulă sau plasarea într-o celulă presupus supraaglomerată.

POL / Orchowski (17885/04)
Hotărâre definitivă la 22/10/2010

Rezoluție finală
CM/ResDH(2016)254

Modificările din 2017 aduse Regulilor privind executarea pedepselor privative de libertate prevăd că atât deținuții aflați în arest preventiv, cât și deținuții condamnați au dreptul să depună plângeri cu privire la condițiile inadecvate de detenție la președintele curții de district sau la directorul general al administrației penitenciare. Decizia luată de președintele curții de district este obligatorie pentru administrația penitenciarului.

SVN / Jovic și Mandic
(5774/10+)
Hotărâre definitivă la 20/01/2012

Rezoluții finale
CM/ResDH(2018)101
CM/ResDH(2020)102

Un remediu compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție este disponibil deținuților în arest preventiv și deținuților condamnați, precum și deținuților eliberați în temeiul dreptului civil și al dispozițiilor Codului obligațiilor în ceea ce privește prejudiciul nepatrimonial suferit. În 2018, guvernul a adoptat criterii pentru soluționarea unor astfel de cereri, iar Parchetul a formulat propuneri de soluționare în toate cauzele pendinte în fața instanțelor naționale.

În Codul de Procedură Administrativă (CAP) din 2015 a fost introdus un mecanism de remediere preventivă. Plenul Curții Supreme a adoptat, în 2018, o hotărâre care clarifică utilizarea acestei măsuri de remediere pentru instanțele inferioare, luând în considerare standardele internaționale și jurisprudența Curții Europene referitoare la condițiile precare de detenție.

RUS / Kalashnikov
(47095/99)
Hotărâre definitivă la 15/10/2002

și

RUS / Ananyev și alții
(42525/07)
Hotărâre-pilot definitivă la

În plus, instanțele pot acorda despăgubiri pentru condițiile precare de detenție pe baza

procedurii CAP (cu condiția ca astfel de cereri să fie depuse în termen de trei luni de la sfârșitul perioadei de detenție în cauză). În 2018, instanțele naționale au examinat 4 000 de cereri de despăgubire pentru prejudicii pecuniare și nepecuniare cauzate de condițiile precare de detenție, dintre care 2 800 (aproximativ 70 %) au fost admise.

Accesul la căile de atac judiciare este asigurat, deoarece cuantumul taxelor judiciare este stabilit în funcție de situația financiară a reclamantului și poate fi plătit în rate, cu întârziere, sau poate fi anulat printr-o hotărâre judecătorească.

10/04/2012

Plan de acțiuni

Statutul executării: în curs

INDEX DE CAUZE

ALB / Dybeku și Gori (41153/06+)	8, 13
ARM / Mushegh Saghatemyan (23086/08)	13
BEL / Bamouhammad (47687/13)	13
BEL / Clasens (26564/16)	5
BEL / L.B. (22831/08)	8
BEL / Vasilescu (64682/12)	13
BEL / W.D. (73548/13)	8
BGR / Kehayov (41035/98)	3, 6, 14
BIH / Rodic și alții (22893/05)	12
CRO / Cenbauer (73786/01)	3, 8, 14
CYP / Danilczuk (21318/12)	13
CYP / Onoufriou (24407/04)	6, 13
EST / Nikitin și alții (23226/16)	14
EST / Tunis (429/12)	3
FRA / Fakailo dit Safoka și alții (2871/11)	11
FRA / Frérot (70204/01)	6
FRA / Helhal (10401/12)	8
FRA / Khider (39364/05)	6
FRA / Payet (19606/08)	14
FRA / Vincent (6253/03)	9
GEO / Ghavtadze (23204/07)	9
GEO / Jashi (10799/06)	9
GRC / Dougoz (40907/98)	11
GRC / Martzaklis și alții (20378/13)	9
GRC / Nisiotis (34704/08)	3
GRC / Siasios și alții (30303/07)	3
ITA / Cirillo (36276/10)	9
ITA / Scoppola (50550/06)	9
ITA / Torregiani și alții	15
ITA / Torregiani și alții (43517/09)	3
LIT / Kasperovicius (54872/08)	11

LIT / Urbonavicius (549/17)	10
LVA / Abele (60429/12)	4, 15
LVA / Bazjaks (71572/01)	5
LVA / Holodenko (17215/07)	10
LVA / Kadikis No. 2 (62393/00)	4, 11
LVA / Melnitis (30779/05)	5
LVA / Savics (17892/03)	6, 15
MDA / Ciorap (12066/02)	4
MDA / I.D. (47203/06)	10
MON / Bulatovic (67320/10)	4
NLD / Lorse și alții (52750/99)	7
POL / Horych (13621/08)	7
POL / Orchowski (17885/04)	4, 5, 10, 15
ROM / Bragadireanu (22088/04)	4
ROM / Ciupercescu No. 1 (35555/03)	7
ROM / Dragan (65158/09)	10
ROM / Rezmives și alții (61467/12)	4
ROM / V.D. (7078/02)	10
RUS / Ananyev și alții (42525/07)	5
RUS / Ananyev și alții (42525/07)	15
RUS / Guliyev (24650/02)	7
RUS / Kalashnikov (47095/99)	5, 11, 13, 15
RUS / Tomov și alții (18255/10)	7
SER / Gjini (1128/16)	12
SVN / Jovic și Mandic (5774/10+)	5, 15
TUR / Güvec (70337/01)	11
UK / Price (33394/96)	12
UKR / Aliev (41220/98)	6
UKR / Okhrimenko (53896/07)	12
UKR / Yakovenko (15825/06)	14

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. The Committee of Ministers is the Council of Europe's decision-making body, composed by the foreign ministers of all 46 member states. It is a forum where national approaches to European problems and challenges are discussed, in order to find collective responses. The Committee of Ministers participates in the implementation of the European Convention on Human Rights through the supervision of the execution of judgments of the European Court of Human Rights.